

thinget. Det erede Medlem tilspjode ganske vist, at det var et Kunststykke, men han mente dog, at det var et Kunststykke, som kunde udføres. Maa jeg mod hans Mening stille den erede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. A. Hansen). Denne erede Rigsdagsmand udtalte under 3die Behandling af Finantsloven — det staar at læse i Rigsdagstidenden for i Foraaret Spalte 4719: „Saa sandt som der er en afgjort, grundig og paa Overbevisning støttet Meningsforskjel mellem de to Thing, saa sandt er det, at naar Ministeriet godt kan komme ud af det med det ene Thing, kan det ikke komme ud af det med det andet Thing.“ Jeg tror, at denne Paaastand har fuldt saa megen Berettigelse som den Paaastand, der blev fremfat af det erede Medlem for Kolding. Jeg slutter mig i alt Fald fuldstændig til den. Men jeg vil dog sige til det erede Medlem, skjøndt jeg aldrig i de saa Ord, jeg stundom her har fremført, har udtalt enten Tillid eller Mistillid til Ministeriet, idet jeg tror, at der dertil skal ganske andre Mænd end vi jævne Menigmænd, dette forstaaet med Hensyn til Partistillingen, idet saadanne Ord ingen Betydning faae, uden at de komme fra Hjørne i Partiet; men jeg vil dog sige, at jeg har flere Gange set, at Ministeriet ikke har staaet sig godt med Landsthinget, og dette viser mig, at det i alt Fald har bestræbt sig for at komme begge Thing noget imøde. Jeg vil nu vende mig til det erede Medlem for Veile Amts 3die Valgfreds (H. Nielsen), men jeg vil sige, at jeg er en Smule ængstelig ved at røre ved ham. Det er ikke for den Strøm af Ord, han ved given Leilighed kaster ud over os, for dem kan jeg nok taale, men jeg bliver næsten bange for ham, naar han vender sig om mod Modstanderne med truende Haand og bistræ Bliske, og jeg vil derfor rette den Anmodning til ham, om han ikke vil følge den gode, gamle, parlamentariske Skik at tale til Formanden, for saa vil jeg ikke længere være saa bange for ham. Det erede Medlem opregne en hel Del Reformere, som „vi“, sagde han, det maa altsaa være Venstre, han mener, ville have, men Ministeriet ikke vil gaa ind paa. Iblandt disse Reformere nævnte han en forandret Retspleie. Men hvorledes i al Verden kunde det falde nogen Minister ind at komme med et Reformforslag, som Venstre siger, at det ikke vil have? Jeg har Venstres Program liggende for mig, og deri staar: „I følgende korte Træf skulle vi antyde vor politiske Betragtning og det Maal, vi maa sætte for vor fremtidige offentlige Virksomhed“, men iblandt alle de senere fremsatte Punkter er denne store Reform ikke nævnt (Modsigelse). Det kan gjerne være, at de Herrer ville det alligevel, men det foreligger i alt Fald ikke i den offentlige Udtalelse. Det erede Medlem nævnte ligeledes, at Venstre vil have Indflydelse paa Præstevalgene, men han glemte et lille Ord, som staar i Programmet, nemlig den afgjørende

Indflydelse paa Præstevalgene, de Herrer ville ikke nydes med en Indflydelse, men de ville have en afgjørende, og deri ligger Uenigheden med Ministeriet, det andet Thing og dem. Efter disse korte Udtalelser vil jeg tillade mig at gaa noget ind paa det store Spørgsmaal, som foreligger, og der har jeg, som jeg begyndte med at udtale, i mine Overvejelser taget Hensyn til Fortiden, og jeg søgte da i mine Tanker tilbage til 1853. Dette Aarstal er allerede omtalt af forskellige erede Talere, men jeg beder om Tilladelse til atter at komme tilbage dertil. I 1853 var det, man kaldte Venstre, ministerielt, det maa man lægge Mærke til, for at have den rette Betragtning af Forholdene. Vi fik forskellige Oplysninger, og da vi fik Oplysningen i April, udstedte Rigsdagsmændene for Frederiksberg Amts 5te Valgfreds (B. Christensen), Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. A. Hansen), Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther) og Oberst Eschering en offentlig Henvendelse til Folket, som staar at læse i Folkebladet „Almuevennen“ Nr. 64 1853, hvori det da siges: „Vi maa prise os lykkelige i Sammenligning med andre Lande ved at have en Konge og en Regjering, der ikke af al denne Modstand og Fortrædelighed ville lade sig friste ind paa en Omgaelse end sige paa en Omstyrkelse af vor Grundlov“. Her forudsætte altsaa de 4 Medlemmer, at Ministeriet kunde lade sig friste, paa Grund af al den Fortræd, det mødte, ind til en Omgaaen af Grundloven, men man havde den store Tillid til dette Ministerium, at det ikke vilde gjøre det. Men 15 Dage efter kom den provisoriske Finantslov, som alt er omtalt. Det viser sig altsaa, at Tilliden dengang ikke stod sin Prøve, thi Ministeriet omgik virkelig Grundloven og gav den foreløbige Finantslov. Nu har jeg nok hørt sige, at fordi det er Folkethingets Ret at anlage et Ministerium, er det ikke dets Pligt; jeg forstaaer ikke denne Tanke, men herom vil jeg ikke stride, men hvad jeg vil bede erede Medlemmer om at kalde tilbage i Grundring, er, at uagtet dette Ministerium ikke svarede til den Tillid, som de 4 Medlemmer havde udtalt, bevarede de dog Tilliden til Ministeriet og støttede det ved de kommende Valg. Jeg forlader nu 1853, og søger hen til 1858 som den nærmeste Periode, hvor jeg atter kunde faae Oplysninger om den Stilling, jeg i Dag kunde indtage. Da havde Situationen forandret sig, da havde de 4 Herrer, som jeg nys omtalte, delt sig i to Partier. De to første indgik en Alliance med dem, man dengang kaldte „Ministerne“, som man nu kalder de Nationalliberale; de to sidste, det erede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds og Eschering, bekæmpede dem, og der sørgtes dengang en Kamp, som vi neppe have at opvise senere; men da udtalte det erede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds en overordentlig stor Sandhed, og naar jeg gaar den Vej, jeg nu